

cyberpesten

'Bad_Girlz_Rule'

Oudermap cyberpesten 'Bad_Girlz_Rule'

Internet, mp3, gsm... een kat vindt er haar jongen niet meer in terug. Zo denken vele ouders toch. Dit is echter de virtuele leefwereld van de meeste kinderen en jongeren. Want het is een hele interessante wereld: informatie is ruim toegankelijk, communicatie verloopt snel, flexibel en goedkoop. Je hebt heel veel mogelijkheden om toepassingen aan te passen aan je eigen smaak en voorkeuren. En een waaier aan ontspanningsmogelijkheden: chatten, gamen, bloggen...

Net zoals aan de 'echte' wereld zijn er aan de virtuele wereld spijtig genoeg ook minder leuke kanten. Roekeloze chauffeurs op de weg, pesters op school of flauwe grappenmakers hebben hun evenknie in de cyberwereld.

Daarom is het als ouder net zo belangrijk om je kinderen te **ondersteunen, begeleiden en te beschermen**. Want je stuurt ze toch ook niet zonder kennis en ervaring alleen het verkeer in? Het is mee de taak van ouders om de kinderen internetwijs te maken ook in het geval dat ze het slachtoffer zouden zijn van cyberpesten.

Misschien ben je zelf niet zo goed op de hoogte van alle nieuwe technologische toepassingen? Dan is het niet zo evident om tussen de bomen het bos te zien. Maar dat wil niet zeggen dat je niet even goed je kinderen kan begeleiden. Deze map helpt je hierbij een handje.

Deze map dient als leidraad voor ouders.

Wat vind je erin terug?

1. *Wat doen jongeren op het internet? Overzicht van activiteiten van jongeren op het internet*
2. *Wat is cyberpesten? Uitleg, informatie en voorbeeld van cyberpesten*
3. *Wat doe je als **jongere** bij cyberpesten?*
4. *Wat doe je als **ouder** bij cyberpesten?*
5. *Hulplijnen en meer info over cyberpesten*

1. WAT DOEN JONGEREN OP HET INTERNET

Jongeren doen op het internet hetzelfde als in het dagelijkse leven: vrienden opzoeken, nieuwe vrienden maken, spelen, informatie zoeken over allerlei interesses, hun zelfbeeld vormen... Hun communicatiekanalen en -middelen zijn wel heel verschillend met een aantal jaren geleden. En ze vinden vaak en snel andere kanalen.

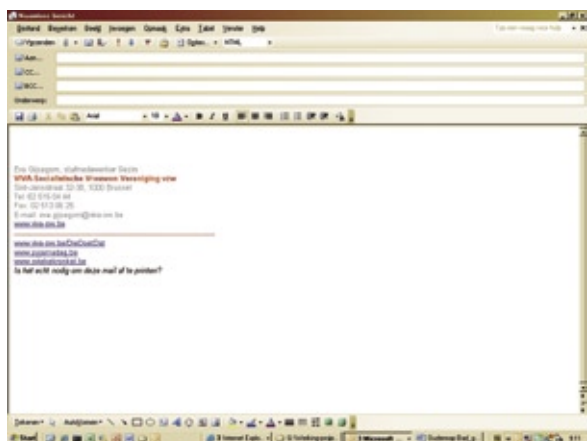
Hieronder beschrijven we een aantal van hun internetactiviteiten zonder enige bedoeling om volledig te zijn.

E-Mailen

E-mail is het Engelse woord voor **elektronische post**. Dit zijn dus eigenlijk brieven, nieuws, reclame... in een digitale vorm. Je kan gratis, gemakkelijk en snel de andere kant van de wereld bereiken. Het gaat veel sneller dan de traditionele post, maar er kan nog wat vertraging op zitten én vooral, je staat niet rechtstreeks in contact met de ontvanger.

Er zijn twee soorten e-mailadressen: populaire e-mailprogramma's zijn bvb. hotmail en yahoo. Hierbij hoeft je geen programma op je computer te installeren. Je kan ze ook vlot raadplegen op verplaatsing. Een internetverbinding is voldoende.

Andere programma's, zoals het Microsoft-programma Outlook Express, moet je eerst op je computer installeren. De mails worden dan op je computer bewaard.

Chatten/msn'en

Met deze programma's is het mogelijk om rechtstreeks, dus met directe antwoordmogelijkheid, een conversatie te voeren, zoals aan de telefoon of in een persoonlijk gesprek. Het enige verschil is dat je de conversatie tikt in plaats van spreekt en dat je dus -net zoals bij telefoon- heel ver van elkaar verwijderd kan zijn. Je betaalt niets extra voor een lokale, een nationale of een internationale verbinding. Een bijkomend voordeel.

Chatboxen zijn virtuele plaatsen op het internet waar je mensen kan ontmoeten en via je toetsenbord een gesprek mee kan aanknopen. Je kan er dus zeer diverse mensen treffen zowel van verschillende leeftijden als met heel diverse interesses. Sommige chatboxen zijn dan ook gekoppeld aan bepaalde subculturen, hobby's of interesses. Om te chatten moeten beide personen tegelijkertijd aanwezig zijn, net zoals bij telefoneren. E-mail daarentegen kan je steeds in iemands postbakje gooien. De ontvanger zal antwoorden wanneer het hem/haar past.

Omdat je geen visueel of auditief contact hebt met de persoon kan die zich anders voordoen dan hij/zij werkelijk is: mooier, slimmer, maar ook jonger of ouder. Er bestaat dus een risico dat kinderen worden aangesproken door volwassenen die zich voordoen als kinderen of dat pubers zich voorstellen als een volwassene.

De anonimiteit verlaagt de sociale controle: schelden, bedriegen... wordt gemakkelijker. Maar voor bv. verlegen mensen is chatten wel een laagdrempelige manier van communiceren.

MSN Messenger is een van de bekendste 'instant messenger'-programma's waar je net als bij chatten rechtstreeks berichten kunt versturen. Zo is het althans begonnen. Tegenwoordig zijn de mogelijkheden zeer uitgebreid. Een ander 'instant messenger'-programma is bv. Google Talk.

Het grote verschil met 'gewone' chatboxen is dat je zelf contactpersonen moet toevoegen. Je kan dus mensen weigeren. Als je wat voorzichtig omgaat met het toevoegen van personen, zou je enkel bekenden in je lijst van contactpersonen mogen hebben.

Zowel chatten als msn'en is meer dan louter tekst uitwisselen. Je kan foto's, bestanden (bv. muziek)... versturen. Je kan al-

lerlei icoontjes toevoegen aan de tekst. Er zijn dus veel mogelijkheden om je tekst en het profiel waarmee je je presenteert te personaliseren.

Elke chatbox zou een beheerder moeten hebben die je kan contacteren als je moeilijkheden in de chatbox ondervindt. Schelden, racistische praat, seksuele intimidatie... kan door hen aan banden gelegd worden. Maar als gebruiker kan je gewoon zelf ook elk gesprek afsluiten en ongewenste personen blokkeren.

Bloggen en foto-albums maken

Bloggen is een **weblog** maken en online plaatsen. Een weblog is een soort van **dagboek** dat je op het internet plaatst. Maar door bekende en onbekende personen wordt het vooral gebruikt om hun mening over van alles en nog wat publiek te maken. Bijna elke politicus, bekende Vlaming of sporter heeft tegenwoordig een (we)blog. MySpace, een van zulke blogsites, is bv. heel populair bij muziekgroepen die zichzelf en hun muziek via deze gratis webpagina's voorstellen.

Maar ook daarbuiten is het een populair fenomeen: jongeren (en volwassenen) delen er informatie over zichzelf met de buitenwereld. Zowel met de inhoud als met de vormgeving kan je heel veel kanten uit. De mogelijkheden zijn talloos: een heel eigen homepagina maken of alleen je profiel online zetten, je blog voor

iedereen toegankelijk maken of wat meer afschermen...

Naast persoonlijke dagboeken heb je ook verschillende websites waar je een **fotoalbum** (bv. Picasa) met digitale foto's kan opladen. Als je familie of vrienden aan de andere kant van het land of in het buitenland wonen, kunnen ze via je fotoboek of je dagboek de vorderingen van de bouw van je huis volgen of de groei van hun kleinkind van dichtbij meemaken. Of je stelt je vakantiefoto's nu allemaal (gratis) ter beschikking van vrienden in plaats van ze te moeten laten bijdrukken.

Skypen – VOIP

Skypen is gewoon **telefoneren** via het internet. Skype is het populairste internetbelprogramma, zodanig dat men over 'skypen' spreekt. Een andere term hiervoor is VOIP: voice over internet protocol of 'stemmen over de internetweg'.

Met Skype heb je twee mogelijkheden: je belt naar een andere computer of je belt naar een vaste of mobiele telefoon. Bel je naar een andere pc dan is dit gratis. De ontvanger moet dan wel ook Skype geopend hebben op zijn computer en een microfoon en luidspreker hebben (dat kan ingebouwd zijn of aangesloten (ing geplugd) worden).

Je kan ook een vast of mobiel nummer bellen, maar dan heb je belkrediet nodig. Vooral om naar het buitenland te bellen is dit een zeer goedkope optie, omdat je belt aan lokaal tarief.

Je kan er ook een webcam (cameraatje naar je computer) op aansluiten, zodat je je gesprekspartner kan zien.

Familie of vrienden wonen ver weg? Skype is een goedkope manier om contact te houden.

Andere belprogramma's over het internet zijn bv. GoogleTalk, maar ook via MSN Messenger kan je online bellen. Skype is echter populair omwille van de goede gesprekskwaliteit en gebruiksvriendelijkheid.

Surfen en downloaden

Kinderen en jongeren zijn nieuwsgierig. Dus gaan ze op zoek naar allerlei informatie over hun leefwereld: populaire tv-programma's of muziekidolen, vriendjes op het web, maar ook informatie om hun huiswerk te maken. Via het internet is deze informatie vlot voor handen. Dit zoeken op het internet heet **surfen** of **internetten**. Meestal maak je dan gebruik van een **zoekmachine** om op zoek te gaan naar deze informatie. Een zoekmachine is een online computerprogramma dat je helpt de massa's informatie op het internet te doorzoeken. De meest populaire is **Google**. Hiervan is zelfs het werkwoord googlen afgeleid, dat informatie op het internet zoeken betekent.

Helaas is niet alle informatie die op het internet beschikbaar is even betrouwbaar. Iedereen kan er zijn informatie redelijk gemakkelijk kwijt. Vroeger kon ook iedereen een folder, brochure of boek uitgeven maar de kostprijs is toch hoger, zodat de drempel ook iets hoger lag. Maar net als bij andere publicaties kan je op het internet het beste op zoek gaan naar de auteur, de uitgever en hun referenties. Dan ben je zekerder van de betrouwbaarheid van de informatie.

Eens je de informatie gevonden hebt, kan je die **downloaden**. Je haalt de informatie die op een andere server, computer... beschikbaar wordt gesteld naar je eigen pc om die te lezen, af te printen of op te slaan. Als je zelf informatie op het internet publiceert, heet dit **uploaden**.

Jongeren downloaden vooral graag muziek en video's (al dan niet legaal).

Gamen

Kinderen en jongeren spelen, ook op het internet. Alleen noemt het daar **gamen**, wat het Engelse woord voor spelen is. Je hebt spelletjes voor alle leeftijden en in alle soorten op het internet. Er zijn al spelletjes voor heel jonge kinderen waarbij je nauwelijks moet kunnen lezen, enkel moet kunnen klikken met de muis. Je kan ze alleen of met meer mensen (elk achter zijn/haar computer) samen spelen.

Zo heb je sociale spelletjes, vaardigheidsspellen, denkspelletjes, racespelletjes... Sommige van die spelen, vooral voor oudere kinderen, kunnen soms behoorlijk gewelddadig zijn.

Sommige spelletjes zijn betalend of zijn in het begin gratis, maar vanaf een bepaald niveau moet je plots betalen. En dan kunnen ze wel eens snel behoorlijk duur worden. De betalingsmogelijkheden zijn vaak afgestemd op het jonge publiek: door te sms'en, door kleine bedragen via de bankkaart te betalen...

Sociale netwerken: Facebook en Netlog

De contacten die een persoon heeft, vormen zijn **netwerk**. Dit netwerk is niet echt zichtbaar: het bestaat uit je familie, vrienden, collega's, burens... Op het internet kan je ook netwerken vormen, er bestaan zelfs aparte **netwerksites** voor. Sommigen richten zich bv. op professionele netwerken, anderen op sociale netwerken. Die laatste zijn vooral populair bij jongeren.

In Vlaanderen zijn vooral Facebook en Netlog twee veel gebruikte sociale netwerksites. Je kan er contact houden met burens die verhuisd zijn, vriendjes uit de kleuterklas, andere deelnemers aan vakantiecampen... Je kan je netwerk uitbreiden met personen die je nog niet echt hebt ontmoet, maar enkel virtueel kent. Je kan er foto's en heel wat persoonlijke informatie op plaatsen. Er kunnen berichten verstuurd worden, zowel privé als publiek zichtbaar. Vaak zijn er nog een hele resem andere toepassingen, zoals verjaardagskalenders, spelletjes, quizzen...

Andere ...

De mogelijkheden op het internet zijn zeer uitgebreid en nemen nog steeds toe. De bovenstaande opsomming van wat kinderen doen op het internet is dus zeker niet volledig.

Er is bv. interactie mogelijk tussen het internet en gsm, dat andere populaire communicatiemiddel van jongeren, de gsm. Berichtjes van internet naar gsm bestonden al langer, maar nu kan je ook foto's in twee richtingen doorsturen, beltonen voor de gsm via het internet downloaden...

2. WAT IS CYBERPESTEN

Pesten bestaat helaas ook in de virtuele wereld. Dan heet het **cyberpesten**. Cyberpesten omvat alle vormen van pesten die een beroep doen op ICT (internet, gsm en andere vormen van nieuwe media) om slachtoffers lastig te vallen, te bedreigen, te beledigen... Het neemt dus andere vormen aan dan het klassieke pesten op de speelplaats of treiteren op de weg naar huis.

Anders dan het klassieke pesten kan cyberpesten ook van op afstand gebeuren. Zo zijn jongeren via hun gsm of internet ook thuis bereikbaar. Zelfs weg van school, de sportclub of elders zullen ze niet met rust gelaten worden. Ook is cyberpesten veel minder zichtbaar en dus nog minder controleerbaar dan het klassieke pesten. Cyberpesten draait bovendien vaak om één pester en één slachtoffer, in tegenstelling tot het klassieke pesten dat meestal in groepsverband gebeurt.

De cijfers zijn hallucinant. Ze variëren tussen 30 en 60% van de jongeren die al slachtoffer zijn geweest van cyberpesten. Negeren helpt dus niet.

Op het internet gelden nochtans dezelfde normen als in het dagelijkse leven, al verliezen we dat wel eens uit het oog: schelden is ongepast, racistische praat is strafbaar. Er zijn geen redenen om kinderen van het internet weg te houden, je sluit hen thuis immers ook niet op. Maar kinderen moeten wel 'internetmanieren en -vaardigheden' aangeleerd worden, zodat ze gepast kunnen reageren op gevaren, zoals cyberpesten.

Om het fenomeen cyberpesten nog wat te verduidelijken geven we hier een overzicht van enkele vormen van cyberpesten.

Directe vormen van cyberpesten

Fysiek cyberpesten: hiermee beschadigt men de ICT-infrastructuur van het slachtoffer.

Voorbeelden: het versturen van virussen, het versturen van grote bestanden via e-mail die de mailbox blokkeren, het inbreken in de mailbox.

Flaming: vijandige of vernederende uitlatingen, scheldpartijen via e-mail, op online forums of via chat (waar anderen getuige van zijn).

Non-verbaal cyberpesten: het publiceren van foto's, filmpjes met het slachtoffer in de hoofdrol via e-mail, YouTube (een videowebsite), een blog of een andere website verspreiden. Iedereen kan het materiaal bezichtigen en downloaden.

Sociaal cyberpesten: het uitsluiten/blokkeren/weigeren van het slachtoffer.

Outing: het vernederen of in verlegenheid brengen van het slachtoffer door gevoelige en/of vertrouwelijke informatie over hem/haar openbaar te maken via het internet.

Indirecte vormen van cyberpesten

Masquerade: de dader neemt een andere identiteit aan en misleidt zijn slachtoffer en/of anderen. Er bestaan twee soorten masquerade. In de eerste vorm neem je de identiteit van het slachtoffer over (bijvoorbeeld door in te breken in de mailbox). Men geeft zich dan uit als het slachtoffer.

Anderzijds is er 'identity fluidity' waarbij men zich voordoeft als iemand anders en een ander geslacht, leeftijd, woonplaats, status... aanneemt.

Denigreren: het verspreiden van geruchten, roddels die de goede naam/reputatie van het slachtoffer in het gedrang brengen.

Haatwebsites: een kwetsende website over het slachtoffer, vaak met een gastenboek waarop iedereen kan reageren.

3. WAT DOE JE ALS JONGERE TEGEN CYBERPESTEN

In de eerste plaats kan je cyberpesten **voorkomen**, door **voorzichtig om te gaan met je privé-gegevens, contactpersonen, interactie met onbekenden...**

We zetten hier een aantal **voorzorgsmaatregelen** op een rijtje:

- Je paswoord, adres, telefoonnummer, enz... zijn vertrouwelijk. Je geeft dit niet aan een persoon die je nooit ontmoet hebt. Kies ook je wachtwoord zorgvuldig en zorg dat het niet te eenvoudig te achterhalen is. Je voornaam is dus bv. geen goed idee.
- Je hebt nooit het recht om privé-gegevens van iemand anders, zoals een e-mail, telefoonnummer of adres door te geven en dus ook niet om deze ergens online te plaatsen.
- Pas ook op met contactpersonen toe te voegen. Ken je deze persoon wel goed?
- Open nooit mails, berichten of bijlagen van personen die je niet kent. Alle spam delete je zelfs het beste voor je ze opent.
- De beelden van een webcam kunnen opgenomen worden en daarna weer op het internet geplaatst worden. Let dus op wanneer je je webcam aanzet!
- Blijf altijd beleefd en stuur zelf geen berichten die kwetsend kunnen zijn. Wat jij grappig vindt, kan anderen heel erg kwetsen. Denk ook even na: eenmaal het bericht is verzonden, kan je het moeilijk terugdraaien. Doe op het internet nooit wat je in het echte leven niet zou doen.
- Zet geen informatie over anderen op je eigen website of het internet.

Deze gebruikregels helpen je al een heel eindje op weg om cyberpesten te voorkomen, maar wat als je het slachtoffer wordt van cyberpesten?

- Neem iemand in **vertrouwen**, je kan terecht bij:
 - o je ouders, vrienden of een leerkracht
 - o Kinderen- en Jongerentelefoon op het gratis nummer 102
 - o Het JAC (jongerenadviescentrum) of JIP (jongereninformatiepunt) in je buurt. Via www.jac.be vind je een JAC in de buurt of kan je online advies vragen
 - o Childfocus via clicksafe@childfocus.org
- Sluit de conversatie af als je er niet goed bij voelt. Je kan een contactpersoon of e-mailadres ook blokkeren. Op sommige gsm's kan je ook telefoonnummers blokkeren.
- Negeer de scheldpartijen, haatmail, pestsmsjes. Het is niet jouw fout en probeer het dus niet persoonlijk te nemen. Niet reageren is ook vaak efficiënt om de pester te doen stoppen.
- Je kan de moderator (beheerder) van een chatroom, forum, website... aanspreken en vragen om het pestgedrag te stoppen. Zij kunnen personen weren van hun site.
- Je kan eventueel van gsmnummer, e-mailadres of nickname veranderen. Dit zal enkel effect hebben als je heel zorgvuldig omgaat met het verspreiden van je persoonlijke informatie.
- Bewaar het bewijs van de pesterijen: de e-mail of het smsje, sla het gesprek op van MSN of maak een printscreen van je chatconversatie. Dit kan dienen als bewijsmateriaal **als het pesten ernstige vormen** aanneemt. In dat geval kunnen je ouders ook met jou naar de politie gaan.

4. WAT DOE JE ALS OUDER TEGEN CYBERPESTEN

Ook als ouder kan je het beste eerst en vooral proberen om cyberpesten te voorkomen. Als je kind toch slachtoffer wordt van cyberpesten, zijn er een aantal stappen die je kan ondernemen.

Maar **voorkomen** begint door nu al met je kind te praten en afspraken te maken.

- *Eerst en vooral moet je als ouders afspraken maken over het pc-gebruik:*
 - o *Waar staat de pc? Zeker voor jongere gebruikers: hou een oogje in het zeil door de pc op een centrale plaats in huis te plaatsen.*
 - o *Wanneer mogen ze op de pc en wat mogen ze erop doen? Het lijkt misschien voor de hand liggend, maar je mag pas vanaf 18 jaar en met een rijbewijs met de auto de weg op. Ook kinderen en jongeren moeten langzaam leren omgaan met het internet. Technisch kunnen ze er misschien perfect mee om, maar niet alles dat op het internet wordt aangeboden is geschikt voor kinderen. Door afspraken te maken over wat ze mogen doen op het internet, kan je veel pestleed voorkomen:*
 - ☒ *Je leert je kinderen voorzichtig om te gaan met het verspreiden van hun persoonlijke gegevens (ook beelden zoals filmpjes, foto's...). Eenmaal je gegevens verspreid zijn op het internet, kan je ze vaak niet meer afschermen. Het is niet zo'n goed idee om deze gegevens aan onbekenden te geven.*
 - ☒ *Je leert hen dat dezelfde beleefheidsnormen en regels gelden als in de dagelijkse realiteit. Schelden, pesten, racistische uitspraken horen niet thuis op het internet. Probeer hen ook de gevolgen van pesten duidelijk te maken.*
- *Verder is het belangrijk dat je kinderen naar je toe durven komen bij problemen. Dat is niet makkelijk voor jongeren, maar zal beter gaan als ze het al eerder hebben kunnen doen. Toon interesse voor wat ze doen, ook op het internet. Zo kan je zelf misschien nog veel bijleren over het internet.*

Als je kind toch betrokken raakt bij cyberpesten, kan je het beste niet bij de pakken blijven zitten. Maar er is wel een verschil tussen je kind dat gepest wordt of zelf pest:

Mijn kind is **slachtoffer** van cyberpesten:

Stap 1: Wordt mijn kind ge'cyber'pest?

Misschien komt je kind het jou vertellen, maar dat zal zeker niet altijd zo zijn. Wees dus alert op signalen en gedrag dat plots verandert, zoals niet meer willen msn'en, terwijl hij/zij vroeger niet te stoppen was. De gsm zelden of nooit aanzetten, teruggetrokken of nukkig gedrag,... kunnen ook symptomen zijn.

Stap 2: Laat je kind weten dat je er bent voor hem/haar

- *Neem je kind serieus en lach dus het probleem niet weg.*
- *Word zelf niet kwaad of onzeker, maar wees de stabiele factor die je kind nodig heeft. De pester uitschelden kan bv. tot gevolg hebben dat je kind hier nadien wordt voor afgestraft. Probeer je kind echter gerust te stellen.*
- *Benadruk het feit dat je kind niet de oorzaak is van het pesten, de fout ligt niet bij hem of haar.*
- *Bekijk samen met je kind hoe je het probleem zal aanpakken.*

Stap 3: het probleem aanpakken

De oplossing zal sterk afhangen van het soort en de ernst van het pestgedrag:

- *Eén enkele haatmail is niet per se persoonlijk. Je kan de afzender, de contactpersoon, het e-mailadres blokkeren of een andere nickname kiezen in een chatroom.*
- *In chatrooms, op websites of fora kan je de beheerders aanspreken. Bij pestgedrag kunnen zij personen weren van hun sites of uit hun chatrooms. Weet je niet hoe je hieraan begint? Je kind vast wel.*

In het geval van aanhoudend en ernstiger pestgedrag, kan je verdere stappen ondernemen:

- *Kies een ander e-mailadres of gsm-nummer voor je kind.*
- *Praat met andere ouders van pestslachtoffers of pesters.*
- *Praat met de school of het CLB van de school, zeker als het pesten schoolgebonden is.*
- *Hou pest- en haatmails of pestconversaties, kwetsende weblogs, hatelijke foto's, lasterlijke filmpjes... bij als bewijsmateriaal.*
- *Bij zeer ernstige gevallen van aanhoudend pesten, die een inbreuk vormen op de wetgeving (bv. stalking, racisme...), kan je ook naar de (lokale) politie stappen. Je pakt dan het beste het bewijsmateriaal van het pesten mee.*

Dit zijn enkele mogelijke oplossingen, maar je kent zelf je kind en de situatie het best, dus probeer vooral een goede oplossing voor jullie eigen situatie te vinden.

Mijn kind **pest** zelf:

Ook hier zou je reactie moeten afhangen van de ernst van het pestgedrag.

In elk geval moet:

- *Je kind beseffen dat pestgedrag niet kan.*
- *Het pestgedrag onmiddellijk stoppen.*
- *Je je kind de gevolgen van het pestgedrag proberen duidelijk te maken. Dit is belangrijker dan straffen. Probeer hem/haar zich in de plaats van het slachtoffer te stellen of het gevoel bij het slachtoffer te laten duiden.*

Als het om pesten met vrienden gaat of ook op school gebeurt, kan je ook de andere ouders of de school bij het pestgedrag betrekken.

Bij ernstig pestgedrag zoek je het beste naar de oorzaken van het pesten.

5. HULPLIJNEN

MEER INFO

Hulp voor ouders

- De school of het CLB van uw kind
- Bij ernstige gevallen: de politie (bvb. bij stalking of ernstig pesten). Je kan terecht bij de lokale politie of bij FCCU (Federal Computer Crime Unit bij de politie via www.ecops.be. Hier kan je melding doen van bvb. fraude, racisme, kinderpornografie of andere computergerelateerde misdaden)
- Bij de beheerder van de website, blog of chat waar het pesten plaatsvindt

Meer informatie voor ouders

- www.cyberpesten.be
- www.clicksafe.be
- www.veiligonline.be
- 'Mijn kind online. Hoe begeleid je je kind op het internet?', Justine Pardoën & Remco Pijpers, 2006, SWP Amsterdam.
- Het CLB van de school
- Ouderverenigingen EVO en VCOV organiseren voordrachten voor oudercomités in verband met cyberpesten (met Marianne Bogaert)

Hulp voor kinderen en jongeren

- Neem je ouders, vrienden of een leerkracht in vertrouwen
- Kinderen- en Jongerentelefoon op het gratis nummer 102
- Het JAC (jongerenadviescentrum) of JIP (jongereninformatiepunt) in je buurt. Via www.jac.be vind je een jac in de buurt of kan je online advies vragen
- Childfocus via clicksafe@childfocus.org

Meer informatie voor jongeren

- www.clicksafe.be
- www.web4me.be

Bronnen

- www.viva-svv.be – dossier internet en nieuwe media
- www.clicksafe.be
- www.veiligonline.be
- *Mijn kind online. Hoe begeleid je je kind op het internet?*, Justine Pardoën & Remco Pijpers, 2006, SWP Amsterdam
- *Vorming EVO (koepel oudercomités) cyberpesten van Marianne Bogaert*
- *Lessenmap van LRV-producties bij het toneelstuk 'Bad_girlz_rule'*

'Bad Girly Rule'

SOCIALISTISCHE VROUWEN VERENIGING

